

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ

ΘΕΜΑ Α

A1. α.

1. Σωστό
2. Λάθος

A1. β. i). «έν αὐτοῖς ἀναστρέφεσθαι»: Η αντωνυμία «αὐτοῖς» αναφέρεται στις λέξεις – φράσεις «περί τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰ περί τὰς ὀργάς» («τὰ ἐν τοῖς συναλλάγμασι», «τὰ ἐν τοῖς δεινοῖς») του αρχαίου κειμένου.

ii) «κατὰ γὰρ τὰς τούτων διαφορὰς»: Η αντωνυμία «τούτων» αναφέρεται στη λέξη «τὰς ἐνεργείας» του αρχαίου κειμένου.

ΘΕΜΑ Β

B1. Ο Αριστοτέλης με το επίρρημα «ἔτι », που έχει προσθετική σημασία , εισάγει το δεύτερο αποδεικτικό επιχείρημά του για το ότι «οὐδεμία τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεται». Σημαντικό στη φιλοσοφική σκέψη του Αριστοτέλη είναι το αντιθετικό ζεύγος των φιλοσοφικών εννοιῶν «γένεσις-φθορά». Για τον φιλόσοφο , υπήρχε για τα ὄντα μια φυσική μονόδρομη διαδικασία: γένεσις –αύξησης –τελείωσις – παρακμή –φθορά , η οποία αφορά και τις ηθικές αρετές. Ἐτσι , για την κατάκτηση της ηθικής αρετῆς προηγείται η πράξη (επανάληψη , εξάσκηση , εθισμός). Η αφετηρία , λοιπόν , αλλά και η φθορά της ηθικής αρετῆς βρίσκεται στις ίδιες αιτίες και στα ίδια μέσα , στην ηθική πράξη (με το ρῆμα «φθείρεται» ἴσως νοείται πιο πολύ η ατελέσφορη προσπάθεια για την κατάκτηση της αρετῆς παρά η ολοκληρωτική φθορά της). Ἄρα, η ηθική αρετή δεν είναι ἐμφυτη. Προς ἐπίρρωση αυτού του συλλογισμού ο Αριστοτέλης επανέρχεται αναλογικά στην περίπτωση των τεχνῶν. Ὡς τέχνη ορίζεται το σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων που επιτρέπουν στον συγκεκριμένο κάτοχό τους να παράγει μορφές , τεχνικά δημιουργήματα. Ὑπό αυτή την ἔννοια , δηλώνει ο Αριστοτέλης, η τέχνη μιμείται τη φύση, κοινός παράγοντας που τις συνδέει είναι η ὑπαρξη κάποιας δημιουργικής λογικής. Ἐτσι , τεχνίτης δεν είναι μόνο ο καλλιτέχνης αλλά γενικότερα ο δημιουργός , και προϊόντα της τέχνης ὄχι μόνο τα καλλιτεχνικά ἔργα αλλά ὅλα τα δημιουργήματα του τεχνίτη. Τα παραδείγματα με τους κιθαριστές και τους οικοδόμους χρησιμοποιούνται για να δείξει ὅτι με την καλή εξάσκηση πετυχαίνει κανείς το στόχο του , ενώ με την κακή αποτυγχάνει. Ειδικότερα , θα γίνει κανείς καλός κιθαριστής, αν πρώτα εξασκηθεῖ στο παίξιμο της κιθάρας και τα καταφέρνει αν, ὅμως, δεν εξασκηθεῖ και δεν τα καταφέρνει , θα γίνει κακός κιθαριστής. Ἀκόμη, θα γίνει κανείς καλός οικοδόμος, αν πρώτα εξασκηθεῖ στο χτίσιμο των σπιτιῶν και καταφέρει να χτίζει καλά σπιτία αν, ὅμως, δεν εξασκηθεῖ και δεν τα καταφέρει, θα γίνει κακός οικοδόμος.

Το ἴδιο συμβαίνει και με την ηθική αρετή : Αποκτά κανείς την ηθική αρετή , αν πρώτα εξασκηθεῖ και εθιστεῖ στο να κάνει ηθικές πράξεις αν, ὅμως , δεν εξασκηθεῖ και δεν το πετύχει , δεν θα κατακτήσει την ηθική αρετή(θα γίνει , για παράδειγμα , δίκαιος, αν πρώτα εξασκηθεῖ και εθιστεῖ στο να κάνει δίκαιες πράξεις, αν ὄχι, δεν θα γίνει

δίκαιος). Είναι αξιοπρόσεκτη η χρήση των παραδειγμάτων με τους κιθαρίστες και τους οικοδόμους (σε συσχετισμό με την ηθική αρετή) , όπως αυτά δίνονται στην προηγούμενη και σ' αυτήν την ενότητα. Στην προηγούμενη ενότητα τονίζεται ότι με την εξάσκηση μπορεί κανείς να φτάσει στην ηθική αρετή, σ' αυτήν όμως την ενότητα προστίθενται ένα νέο στοιχείο: « το εὖ» ή το «κακῶς» , δηλαδή η καλή ή η κακή εξάσκηση. Συγκεκριμένα , τα παραδείγματα της προηγούμενης ενότητας ήταν τα εξής:

- Γίνεται κανείς (απλώς) κιθαριστής , αφού πρώτα εξασκηθεί στο παίξιμο της κιθάρας.
- Γίνεται κανείς (απλώς) οικοδόμος , αφού πρώτα εξασκηθεί στο χτίσιμο των σπιτιών.

Το ίδιο ισχύει με την ηθική αρετή: Αποκτά κανείς ηθική αρετή , αφού πρώτα εξασκηθεί (απλώς) με ηθικές πράξεις και συνηθίσει σ' αυτήν (γίνεται , για παράδειγμα , δίκαιος , αφού πρώτα συνηθίσει να κάνει δίκαιες πράξεις).

Τα παραδείγματα της συγκεκριμένης ενότητας είναι τα εξής:

➤ Θα γίνει κανείς (καλός) κιθαριστής , αν πρώτα εξασκηθεί με το καλό παίξιμο της κιθάρας αν όμως δεν εξασκηθεί καλά, θα γίνει κακός κιθαριστής.

➤ Θα γίνει κανείς (καλός) οικοδόμος , αν πρώτα εξασκηθεί με το καλό χτίσιμο των σπιτιών αν όμως δεν εξασκηθεί καλά, θα γίνει κακός οικοδόμος.

Το ίδιο συμβαίνει με την ηθική αρετή : Αποκτά κανείς ηθική αρετή , αν πρώτα εθιστεί καλά με ηθικές πράξεις και συνηθίσει σ' αυτήν, αν όμως , δεν εξασκηθεί καλά , δεν κατακτά τη ηθική αρετή (γίνεται , για παράδειγμα , δίκαιος , αν πρώτα συνηθίσει με σωστό τρόπο να κάνει δίκαιες πράξεις, αν όμως δεν συνηθίσει με σωστό τρόπο , δεν θα γίνει δίκαιος).

Ο Αριστοτέλης ολοκληρώνει τη σκέψη του με το τρίτο αποδεικτικό επιχείρημα. Αν δεν ήταν έτσι τα πράγματα και η ηθική αρετή υπήρχε εκ φύσεως στους ανθρώπους , θα ήταν καθορισμένο από τη φύση αν αυτοί θα ήταν καλοί ή κακοί και δεν θα χρειαζόταν να τους διδάξει κανένας τίποτα σχετικό («Εἰ γὰρ μὴ οὕτως εἶχεν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ διδάξοντος, ἀλλὰ πάντες ἂν ἐγίνοντο ἀγαθοὶ ἢ κακοί»). Εφόσον , όμως , τους διδάσκουν και στις τέχνες και στις αρετές , σημαίνει ότι αυτές είναι επίκτητες. Από τη στιγμή που υπάρχουν δάσκαλοι γι' αυτές , σημαίνει ότι αυτές είναι επίκτητες και όχι έμφυτες (εις άτοπον απαγωγή). Ο υποθετικός λόγος που χρησιμοποιείται από τον φιλόσοφο ανήκει στο είδος του μη πραγματικού (Υπόθεση : Εἰ + οριστική ιστορικού χρόνου , Απόδοση: δυνητική οριστική). Στην επιχειρηματολογία του, όπως προαναφέρθηκε , χρησιμοποιεί την εις άτοπον απαγωγή , οπότε η επιλογή αυτού του είδους υποθετικού λόγου υπηρετεί τη πρόθεση του να δείξει το αδύνατο να είναι όλοι από τη γέννησή τους καλοί ή κακοί και να κρίνεται περιττή η παρουσία δασκάλου για θέματα ηθικής .

Στο απόσπασμα «Μαρτυρεῖ δὲ.... ἀγαθοὶ ἢ κακοί» ο Αριστοτέλης , αναφέροντας τνο ρόλο του νομοθέτη (οἱ γὰρ νομοθέται τοὺς πολίτας ἐθίζοντες ποιοῦσιν ἀγαθοὺς, [...]πολιτεία πολιτείας ἀγαθὴ φαύλης») και του δασκάλου , επισημαίνει τη συμβολή της καθοδήγησης και της διδασκαλίας για την καλλιέργεια της ηθικής αρετής. Οι νομοθέτες , άνθρωποι σοφοί, προσπαθούν να κάνουν τους πολίτες ενάρετους με τον εθισμό . Αν

αυτοί ήταν καλοί ή κακοί εκ φύσεως , τότε το έργο των νομοθετών θα ήταν παράλογο. Για να υπάρξει όμως η ηθική αρετή , προηγείται ο εθισμός σε αυτή , και αν αυτός δεν είναι καλός , η προσπάθεια αποβαίνει άκαρπη και η ηθική αρετή δεν πραγματώνεται. Άρα, η αρετή πραγματώνεται εκ των υστέρων ,επομένως δεν είναι έμφυτη και γι ' αυτό , άλλωστε , οι νομοθέτες σκέφτονται και ενεργούν έτσι. Ωστόσο, άλλοι από τους νομοθέτες οργανώνουν σωστά τον εθισμό των πολιτών και πετυχαίνουν τον στόχο τους (μέσω των νόμων) , άλλοι όμως θεσπίζουν τέτοιους νόμους , οι οποίοι δεν κάνουν σωστά τον εθισμό , με αποτέλεσμα οι νομοθέτες να αποτυγχάνουν και να μην ασκούν τους πολίτες έτσι ώστε αυτοί να αποκτήσουν ηθική αρετή. Εξάλλου αυτή είναι και η αιτία που διαφοροποιεί τα πολιτεύματα σε καλά και σε λιγότερο καλά : η επιτυχία ή η αποτυχία στο «έθιζειν» τους πολίτες. Ο Αριστοτέλης , λοιπόν, αποδέχεται και τη σωκρατική θέση πως η αρετή είναι διδακτή. Λόγω της αναφοράς του ρόλου που έχει ο δάσκαλος στις τέχνες και στην κατάκτηση της αρετής , γίνεται αντιληπτή και η σημασία που απέδιδε ο φιλόσοφος στην εκπαίδευση για την κατάκτηση όχι μόνο της γνώσης αλλά και της αρετής.

B2. Ο Αριστοτέλης στο απόσπασμα «Οὕτω δὴ ... ἄδικοι» του διδαγμένου κειμένου παρατηρεί πως στις σχέσεις μας με τους ανθρώπους («πράττοντες γὰρ τὰ ἐν τοῖς συναλλάγμασι τοῖς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους») αποδεικνύομαστε άλλοι δίκαιοι και άλλοι άδικοι («γινόμεθα οἱ μὲν δίκαιοι οἱ δὲ ἄδικοι»). Η αρετή νοείται στην κοινωνική της διάσταση. Οι άνθρωποι είναι δίκαιοι ή άδικοι ανάλογα με τις πράξεις τους, με τη συμπεριφορά τους, στο πλαίσιο των καθημερινών διαπροσωπικών τους σχέσεων και του κοινωνικού βίου. Ο όρος «συναλλάγματα» περιλαμβάνει όλων των μορφών τις συναλλαγές, συμβόλαια, συμφωνίες, πρωτίστως τις οικονομικές. Αυτού του είδους οι σχέσεις των συμπολιτών μεταξύ τους δεν είναι για τον Σταγειρίτη ένα επιμέρους ή περιορισμένης σημασίας ζήτημα μέσα στην κοινωνία. Είναι η συγκεκριμενοποίηση της «άλλαγής», της ανταλλακτικής σχέσης μεταξύ των συμπολιτών και η σχέση αυτή είναι ιδρυτική και συστατική για την κοινωνία. Επιτυγχάνεται, κατεξοχήν, με τον εξισωτικό για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες ρόλο του νομίσματος (χρήματος) Βλ. Ηθικά Νικομάχεια 1133b17-18: οὔτε γὰρ ἄν μὴ οὔσης ἀλλαγῆς κοινωνία, ἦν , οὔτ' ἀλλαγὴ ἰσότητος μὴ οὔσης οὔτ' ἰσότης μὴ οὔσης συμμετρίας. [γιατί αν δεν υπήρχε ανταλλαγή, δεν θα υπήρχαν σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων , ούτε ανταλλαγή θα υπήρχε, αν δεν υπήρχε ισότητα, ούτε ισότητα αν όλα τα αγαθά δεν μπορούσαν να μετρηθούν με ένα κοινό μέτρο – μετάφραση Δ. Λυπουρλής]. Κατά προέκταση τα «συναλλάγματα» είναι ένα σημαντικό πεδίο ανάπτυξης και εμφάνισης ηθικών σχέσεων.

Η δικαιοσύνη στην αριστοτελική φιλοσοφία αποκτά κοινωνικό /πολιτικό περιεχόμενο. Συνιστά για τον Αριστοτέλη την κατεξοχήν «τελείαν άρετήν» και την προϋπόθεση των υπόλοιπων ηθικών και πολιτικών αρετών. Ο Αριστοτέλης θεωρεί ότι η ηθική υπάγεται στην πολιτική, και έτσι η δικαιοσύνη δεν είναι μόνο ηθική αρετή αλλά και κοινωνική / πολιτική, καθώς την ερμηνεύει και ως στάση απέναντι σε κάποιον άλλον (πρός έτερον). Η δικαιοσύνη ως ηθική αρετή προϋποθέτει την προαίρεση και

εξαρτάται από το ηθικό φρόνημα του ατόμου. Αποτελεί επομένως μια μορφή αυτοδέσμευσης του ατόμου βάσει των υπαγορεύσεων του ηθικού νόμου και της προσωπικής ηθικότητας. Ωστόσο η δικαιοσύνη είναι και πολιτική αρετή και έχει, λόγω αυτής της φύσης της, υποχρεωτικό χαρακτήρα. Η ηθική δέσμευση υποκύπτει στο νόμο και στη βούληση της κρατικής εξουσίας.

Αντίστοιχα, στο παράλληλο κείμενο, ο καθηγητής Μιχάλης Σταθόπουλος αναφέρεται στην κοινωνική διάσταση της δικαιοσύνης («Στη δικαιοσύνη λοιπόν εμπεριέχεται ο φιλάλληλος και κοινωνικός χαρακτήρας και σ' αυτό έγκειται η αξία της και στον πέρα από το δίκαιο χώρο»). Επισημαίνει πως η δικαιοσύνη και η επιείκεια αποτελούν «αρετή προς έτερον», ενώ προβάλλει την αξία της ενσυναίσθησης, της κατανόησης ως προς την οπτική του άλλου («Απαιτεί τη θεώρηση και της οπτικής του άλλου... αλλά για να την κατανοήσουμε»). Προκειμένου να χαρακτηριστεί δίκαιη μια συμπεριφορά κρίνεται αναγκαία η «στήριξη του άλλου», («Και η θεώρηση αυτή σημαίνει, βέβαια, περαιτέρω και στήριξη του άλλου, όταν χρειάζεται»), η έμπρακτη εφαρμογή του καθήκοντος της κοινωνικής αλληλεγγύης («όταν αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής αλληλεγγύης») όπως ορίζεται από την αντίστοιχη διάταξη του Συντάγματός μας. Χάρη στη δικαιοσύνη διασφαλίζεται η αρμονική συνύπαρξη των ατόμων στο πλαίσιο της κοινωνίας ενώ η δίκαιη συμπεριφορά διέπει τις σχέσεις των ανθρώπων σε όλους τους τομείς – ατομικό, κοινωνικό, επαγγελματικό, πολιτικό, διεθνιστικό, διαπολιτισμικό («Η δίκαιη αυτή συμπεριφορά του πολίτη, ... ατομικές ή συλλογικές σχέσεις»).

Συμπερασματικά, τόσο στο διδαγμένο κείμενο, όσο και στο παράλληλο κείμενο διατυπώνεται η άποψη ότι η ηθική του ατόμου διαμορφώνεται από τη συμπεριφορά τους προς τους άλλους και στις επιλογές στις οποίες προβαίνει στο πλαίσιο της οργανωμένης κοινωνίας.

B3.

1. Λάθος
2. Λάθος
3. Σωστό
4. Σωστό
5. Λάθος

B4.

ρυπογόνος: γινόμενον

ανάθεση: νομοθέται

ένδεια: έδει

ξέφρενος: σώφρονες

διάστρεμμα: αναστρέφεται

Γ.ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Επομένως, ενώ τα πράγματα έχουν έτσι, ποιος θα τολμούσε να αποπειραθεί μια τέτοια πράξη; Μου φαίνεται μάλιστα ότι είναι φοβερό/ παράδοξο εσείς, στους οποίους έχει ανατεθεί από την πόλη να φροντίζετε κάθε χρόνο ανεξαιρέτως (διαχρονικά) τα ιερά ελαιόδεντρα, να μη μου έχετε επιβάλει πρόστιμο, ποτέ ως τώρα, με την ιδέα (γιατί τάχα) ότι εργάστηκα παράνομα, ούτε να με έχετε παραπέμψει σε δίκη με την ιδέα (γιατί τάχα) ότι αφαίρεσα (έκοψα) κάποιον, ενώ αυτός, ο οποίος ούτε τυχαίνει να καλλιεργεί εκεί κοντά, ούτε να έχει επιλεγεί ως υπεύθυνος, ούτε να βρίσκεται σε ηλικία, ώστε να έχει επίγνωση τέτοιων ζητημάτων, να έχει υποβάλει γραπτή καταγγελία σε βάρος μου ότι αφαίρεσα (έκοψα) από το κτήμα κάποιον ιερό ελαιόδεντρο.

Γ2. Ο ομιλητής του λόγου του Λυσία επιδιώκει να πείσει του βουλευτές ότι δεν ευσταθεί το εις βάρος του κατηγορητήριο για κοπή ελαιόδεντρου.

Με επιχειρήματα, επιθυμεί να καταδείξει το παράδοξο της κατηγορίας, αποδεικνύοντας, περίτρανα, την αθωότητά του.

Έτσι, δηλώνει κατηγορηματικά ότι δεν προέβη σε κάποια αξιόποινη πράξη σε περίοδο δημοκρατίας, ούτε βέβαια και κατά την περίοδο του καθεστώτος των Τριάκοντα Τυράννων, όπου το έδαφος ήταν πρόσφορο για όσους είχαν ροπή προς έκνομες πράξεις («Πότερον δέ μοι κρείττον ἦν, ὧ βουλή, δημοκρατίας οὔσης παρανομεῖν ἢ ἐπὶ τῶν τριάκοντα; καὶ οὐ λέγω ὡς τότε δυνάμενος ἢ ὡς νῦν διαβεβλημένος, ἀλλὰ τῶ βουλομένῳ τότε μᾶλλον ἐξῆν ἀδικεῖν ἢ νυνί»).

Προσπαθεί με αυτόν το συλλογισμό να καταδείξει την ποιότητα του ήθους του, την ηθική του ακεραιότητα.

Εξάλλου, οι βουλευτές, που έχουν την επιμέλεια των κτημάτων, επαγρυπνούν και για αυτό δεν είναι εύκολη η πρόσβαση σε αυτά («ὕμῶν οὕτως ἐπιμελουμένων ἐκ τούτου τὴν μορίαν ἀφανίζουσιν ἐπεχείρησα τοῦ χωρίου»).

Στο κτήμα για το οποίο γίνεται λόγος, όπως ισχυρίζεται και ο ίδιος ο κατήγορος, δεν υπάρχει ούτε ένα ιερό δέντρο, παρά μόνο ένας κορμός ελιάς. Μάλιστα, πρόκειται για πολύ καλά φυλασσόμενο χώρο, καθώς τον περιτρέχει δρόμος με κατοικίες εκατέρωθεν, χωρίς περίφραξη και ορατός από όλους («ἐν ᾧ δένδρον μὲν οὐδὲ ἓν ἔστι, μιᾶς δὲ ἐλάας σηκός, ὡς οὗτός φησιν, ἦν, κυκλόθεν δὲ ὁδὸς περιέχει, ἀμφοτέρωθεν δὲ γείτονες περιοικουσιν, ἄερκτον δὲ καὶ πανταχόθεν κάτοπτόν ἐστιν;»).

Συνεπώς, αφήνει να εννοηθεί ότι αφενός δεν ενδείκνυται το κτήμα για αφαίρεση ελαιόδεντρου και αφετέρου, εάν επιχειρούσε κάποια παράνομη πράξη θα γινόταν εύκολα αντιληπτός από τους γείτονες. Κανένας νοήμων άνθρωπος, κατά τη γνώμη του, δεν θα επιχειρούσε μια τέτοια, καταδικασμένη σε αποτυχία, ενέργεια («ὥστε τίς ἂν ἀπετόλμησε, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπιχειρῆσαι τοιούτῳ πράγματι;»).

Στη συνέχεια του λόγου του, διατείνεται ότι οι βουλευτές, που έχουν επιφορτιστεί με το ιερό καθήκον να φροντίζουν τα ιερά ελαιόδεντρα, αποτελούν αδιάψευστους μάρτυρες της αθωότητάς του. Ποτέ δεν του έχουν επιβάλει πρόστιμο και δεν τον έχουν βέβαια, παραπέμψει σε δίκη για κοπή ιερού δέντρου («Δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι ὑμᾶς μὲν, οἷς ὑπὸ τῆς πόλεως τὸν ἅπαντα χρόνον προστέτακται τῶν μορίων ἐλαῶν

ἐπιμελεῖσθαι, μήθ' ὡς ἐπεργαζόμενον πώποτε ζημιῶσαί <με> μήθ' ὡς ἀφανίσαντα εἰς κίνδυνον καταστῆσαι»).

Καταληκτικά, επιχειρώντας να μειώσει ηθικά τον αντίδικό του, υπογραμμίζει ότι δεν είναι λογικό – είναι παράδοξο – να τον υποβάλλει σε αυτή τη δοκιμασία από τη στιγμή που αυτός δεν καλλιεργεί δίπλα στο εν λόγω κτήμα, ώστε να παρακολουθεί τα τεκταινόμενα, δεν έχει την ευθύνη της εποπτείας του χώρου και δεν έχει γνώσεις επί τέτοιων ζητημάτων. Δεν έχει, δηλαδή, καμία αρμοδιότητα και είναι αδαής σε τέτοιου είδους θέματα («τοῦτον δ' ὅς οὔτε γεωργῶν ἐγγὺς τυγχάνει οὔτ' ἐπιμελητῆς ἠρημένος οὔθ' ἡλικίαν ἔχων εἰδέναι περὶ τῶν τοιούτων, ἀπογράψαι με ἐκ τῆς γῆς μορίαν ἀφανίζειν»). Άρα, αφήνει να εννοηθεί ότι είναι ηθικά ανεργάτιστος, φαύλος.

Γ3. α. τοῦτον: τούτους

ὅς : οἱ

γεωργῶν: γεωργοῦντες

ἐπιμελητῆς: ἐπιμεληταί

ἠρημένος: ἠρημένοι

τυγχάνει: τυγχάνουσι(ν)

β. διαβεβλημένος: διαβλήθητι

ἀφανίζειν: ἀφανιεῖν

φησιν: φαίη

περιοικοῦσι: περιώκουν

Γ4. α. οὔσης: γενική απόλυτη χρονική επιρρηματική μετοχή (Υπ: δημοκρατίας) Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο «παρανομεῖν». Δηλώνει το σύγχρονο.

ἀδικεῖν: Τελικό απαρέμφατο, Υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα «ἐξῆν».

ἐμαυτῶ: Δοτική αντικειμενική (ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός) από το «κακονούστατος»

ἐλαῶν: Αντικείμενο στο απαρέμφατο «ἐπιμελεῖσθαι».

ὡς ἀφανίσαντα: Αιτιολογική επιρρηματική μετοχή υποκειμενικής αιτιολογίας, συνημμένη στο «με». Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο «καταστῆσαι».

ἐπιμελητῆς: Κατηγορούμενο στο «ὅς» από τη μετοχή συνδετικού ρήματος «ἠρημένος».

Γ4. β. Πρόκειται για ευθύ/ ανεξάρτητο απλό υποθετικό λόγο που δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού (το μη πραγματικό).

Η μορφή του είναι η εξής:

Υπόθεση: «εἰ μὴ πάντων ἀνθρώπων ἐμαυτῶ κακονούστατος ἦν» (εἰ + οριστική Παρατατικού/Ιστορικού Χρόνου)

Απόδοση: «Πῶς δ' ἂν ὑμῶν οὕτως ἐπιμελουμένων ἐκ τούτου τὴν μορίαν ἀφανίζειν ἐπεχείρησα τοῦ χωρίου» (ἂν ἐπεχείρησα, δυνητική οριστική Αορίστου/ Ιστορικού Χρόνου). Το προσδοκώμενο έχει την ακόλουθη μορφή:

Υπόθεση: ἐάν / ἄν / ἦν μὴ πάντων ἀνθρώπων ἐμαυτῷ κακονούστατος ὦ (ἐάν / ἄν / ἦν+υποτακτική)

Απόδοση: Πῶς δ' ἂν ὑμῶν οὕτως ἐπιμελουμένων ἐκ τούτου τὴν μορίαν ἀφανίζῃν ἐπιχειρήσω τοῦ χωρίου (οριστική Μέλλοντα).

Επιμέλεια
Μ. Λιάλιου – Β. Καστάνη

